

2. 11. 2007

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová právní úprava úpadkového práva - Úpadek a hrozící úpadek dlužníka

Insolvenční řízení je specifická forma soudního řízení, které se užívá jen v případě, kdy není možné řešit vymožení dlužné částky věřitele za dlužníkem formou výkonu rozhodnutí, exekuce. Tento „ekonomický stav“ dlužníka je nazýván úpadkem.

Nová právní úprava obsažená v zák.č. [182/2006](#) Sb., v platném znění, insolvenční zákon, vychází ze dvou základních forem úpadku nám již známých ze současné platné právní úpravy zák.č. [328/1991](#) Sb., v platném znění, zákon o konkursu a vyrovnání, (dále jen ZKV), a to za **a) úpadku pro platební neschopnost** a za **b) úpadku pro předlužení fyzické osoby podnikatele či právnické osoby**. Obě formy úpadku dlužníka předpokládají existenci více věřitelů, kteří mají splatnou pohledávku vůči dlužníkovi. V případě, že navrhovatel neprokáže existenci více věřitelů, kteří mají splatnou pohledávku vůči dlužníkovi, soud tento insolvenční návrh zamítne v souladu s ust. § 143 odst. 2 insolvenčního zákona. Novou formou úpadku dlužníka je tzv. **c) hrozící úpadek dlužníka** a bude o něm pojednáno níže.

Úpadek pro platební neschopnost dlužníka

je upraven v ust. § 3 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona a je definován takto:

- a) výše uvedenou mnohostí věřitelů vůči dlužníkovi
- b) peněžité závazky dlužníka vůči věřiteli po dobu delší 30 dní po lhůtě splatnosti
- c) tyto závazky není dlužník schopen splnit

Tato forma úpadku dlužníka je použitelná pro všechny subjekty, kromě výjimek uvedených v ust. § 6 insolvenčního zákona, tedy jak na fyzické osoby podnikající, tak nepodnikající, tak i na všechny právnické osoby.

Insolvenční zákon obsahuje novum v podobě stanovení konkrétního časového úseku pro určení platební neschopnosti dlužníka, a to dobou 30 dní po lhůtě splatnosti peněžitého závazku. Nahrazuje tak obecně určenou dobu obsaženou v ZKV, stanovenou jako „neschopnost plnit své peněžité závazky po delší dobu“. Tím je výrazně posílena zásada právní jistoty očekávání všech subjektů.

Třetí a tedy i poslední znak úpadku pro platební neschopnost dlužníka je skutečnost, že dlužník není schopen dostát svých závazků a není schopen tyto uspokojit. Zákon zde tedy přenáší nepřímou povinnost na dlužníka, který je povinen prokázat insolvenčnímu soudu svou schopnost dostát svých závazků vůči věřitelům. Insolvenční zákon ve svém ust. § 3 odst. 2 vymezuje čtyřmi vyvratitelnými domněnkami neschopnost dlužníka splnit své závazky, tj.:

- a) v případě, že dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) dlužník neplní své závazky po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud (*povinnost dlužníka, pokud vystupuje jako navrhovatel, připojit k návrhu seznam svého majetku včetně svých pohledávek, seznam závazků, seznam svých zaměstnanců, listiny dokládající úpadek či hrozící úpadek*).

Úpadek pro předlužení fyzických osob podnikatelů či právnických osob

je upraven v ust. § 3 odst. 3 insolvenčního zákona a je definován takto:

- a) dlužník má více věřitelů
- b) souhrn závazků dlužníka převyšuje hodnotu jeho majetku

Úpadek pro předlužení je možný pouze u fyzických osob – podnikatelů a u právnických osob, vyjma osob uvedených v ust. § 6 insolvenčního zákona. Nutno též uvést, že právní úprava obsažená v insolvenčním zákoně při hodnocení, zda výše dlužnických závazků převyšuje výši dlužníkovu majetku, počítá i s budoucími možnými zisky či ztrátami dlužníka. Tj. pro posouzení předlužení dlužníka je významná okolnost stabilizace výnosů a ztrát subjektu a možnost dostat v budoucnu svým závazkům vůči věřitelům.

Hrozící úpadek dlužníka

S úmyslem včas reagovat na ekonomickou situaci subjektu zavádí nová právní úprava obsažená v insolvenčním zákoně možnost podat insolvenční návrh v případě hrozícího úpadku. **Hrozící úpadek** definuje ust. § 3 odst. 4 insolvenčního zákona jako stav subjektu, kdy lze ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžních závazků.

V souladu s ust. § 97 odst. 2 insolvenčního zákona je oprávněn podat insolvenční návrh v případě hrozícího úpadku pouze dlužník. Největší význam při podání insolvenčního návrhu v případě hrozícího úpadku spatřuji především v možnosti dlužníka vyhlásit na svůj majetek moratorium, jakožto nástupce institutu ochranné lhůty, a získat tak tím určitý čas pro řešení svého ekonomického stavu.

Závěrem bych rád uvedl, že rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku dlužníka je předpokladem pro průběh dalšího insolvenčního řízení a v pojetí insolvenčního zákona znamená zlom v průběhu insolvenčním řízení, kdy se první fáze řízení, jež je společná všem způsobům řešení úpadku, diferencuje na jednotlivé způsoby řešení úpadku.

Mgr. Václav Jindra
advokátní koncipient
Advokátní kancelář Mgr. Tomáše Mužíka
Pařížská 22
110 00 Praha 1
tel: <?XML:NAMESPACE PREFIX = SKYPE />+420224811846
fax: +420224811595

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Zjednodušení rozvodového řízení – aktuální právní úprava vs. změny, které zavádí rozvodová reforma](#)
- [Ochrana klimatu a výroba zboží v roce 2024: uhlíkové clo a změny v emisních povolenkách](#)
- [Poskytování informací zadavatelem v zadávacím řízení](#)
- [Zásady pro spolupráci obcí s developery a možnost dohody na změně územního plánu](#)
- [Jak mohou firmy těžit z EU Taxonomie? Příklady konkrétních příležitostí ve třech sektorech](#)
- [Změny v bezplatných emisních povolenkách: na koho dopadnou a jak se na ně připravit?](#)
- [Investice do společné věci v nesezdaném soužití](#)
- [K povinnosti zaměstnance vrátit zaměstnavateli rozdíl mezi stálou a dosaženou mzdou při uplatnění konta pracovní doby](#)
- [Holdinky a zneužití práva při výplatě podílu na zisku.](#)

- [Technická novela zákona o zadávání veřejných zakázek vejde v účinnost už 16. 7. 2023](#)